

VALTIONTUKI

C 36/98 (ex N 249/B/97)

Italia

(98/C 245/03)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92–94 artikla)

EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen komission tiedonanto jäsenvaltioille ja muille, joita asia koskee, tuesta, jonka Italia aikoo myöntää tavoitteen 1 kohdealueiden pienille ja keskisuurille yrityksille (tavoitteen 1 kohdealueiden pk-yritysten takuurahasto — 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälä ja sen soveltamissäännöt (10. toukokuuta 1995 tehty CIPEn päätös) — muutokset 10. toukokuuta 1995 tehtyyn CIPEn päätökseen)

Komissio ilmoitti jäljempänä olevalla kirjeellä Italian hallitukselle päätöksestään aloittaa menettely.

”Italian pysyvä edustusto ilmoitti komissiolle 10. huhtikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti, että 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälässä tarkoitettua tavoitteen 1 kohdealueiden pk-yritysten takuurahaston soveltamissääntöjä koskevaa CIPEn päätöstä aiottiin muuttaa.

Asiasta pyydettiin lisätietoja 5. toukokuuta 1997 päivätyllä teleksillä N:o 52140, 5. elokuuta 1997 päivätyllä teleksillä N:o 31756 ja 19. syyskuuta 1997 päivätyllä teleksillä N:o 14/3786. Komissio pyysi 12. tammikuuta 1998 päivätyllä teleksillä N:o 2326 Italian viranomaisia vastaamaan 19. syyskuuta 1997 lähetettyyn teleksiin.

Italian pysyvä edustusto lähetti lisätietoja 2. kesäkuuta 1997 päivätyllä ja 5. kesäkuuta 1997 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä, 21. heinäkuuta 1997 päivätyllä ja 22. heinäkuuta 1997 saapuneeksi kirjatulla faksilla, 27. marraskuuta 1997 päivätyllä ja 3. joulukuuta 1997 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä sekä 18. helmikuuta 1998 päivätyllä ja 4. maaliskuuta 1998 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

Toimenpiteiden tutkinta eteni seuraavasti:

— komissio tutki 10. toukokuuta 1995 tehdyssä CIPEn päätöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden muutokset perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan perusteella ja hyväksyi ne asiakirjalla N:o N 249/A/97 edellyttäen, että niitä sovelletaan muilla kuin maatalous-, kalastus- ja vesiviljelyalalla (komission kirje N:o SG(97) D/7216, 25.8.1997);

— komissio tutkii tässä asiakirjassa N:o N 249/B/97 perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan perusteella, voidaanko 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälässä (rahastoa koskevat yleiset periaattet) ja 10. toukokuuta 1995 tehdyssä CIPEn päätöksessä (lain 341/95 2 pykälän soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt) tarkoitettuja toimenpiteitä, joita Italian viranomaiset muuttivat 10. huhtikuuta 1997 päivätyssä kirjeessä ilmoittamallaan määräyksillä, soveltaa maatalous-, kalastus- ja vesiviljelyalalla.

Tiedonannossa käsitellään yksinomaan sitä, voidaanko kyseisiä toimenpiteitä soveltaa perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitettuihin aloihin (maatalousalalla joko maataloustuotteiden tuotantoon tai niiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen sekä kalastus- ja vesiviljelyalalla).

I. KUVAUS

Tukitoimenpide on perustamissopimuksessa tarkoitetuilla tavoitteen 1 kohdealueilla toimivien pk-yritysten takuujärjestelmä. Järjestelmä on voimassa 31. joulukuuta 1999 asti.

Järjestelmään sisältyvät seuraavat toimenpiteet:

— velkojen vakautukseen myönnettävät takuut ja korkotuet

— osakaslainojen takuut

— takuut pankkien tai muiden julkisten tai yksityisten tahojen osuiksille pk-yritysten pääomasta. Velkojen vakautukseen myönnettävä tuki voi kasautua pääomasijoituksiin myönnettävän tuen kanssa.

Talousarvio on 3 500 miljardia Italian liiraa (noin 1 750 miljoonaa ecua).

Italian viranomaisten 27. marraskuuta 1997 päivätyssä kirjjeessään antamien tietojen mukaan toimenpiteillä pyritään antamaan kertaluonteinen mahdollisuus lyhytaikaisten velkojen vakautukseen vähentämällä lainojen markkinakustannuksia. Lisäksi pyritään parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia käyttää uusia rahoitusmuotoja edistämällä pk-yritysten pääomittamista.

I.A. Velkojen vakautukseen myönnettävät takuut

Vakautuksen on kestettävä kuusi vuotta ja takaisinmaksua voidaan aikaistaa vuodella. Asianomaisille pankeille myönnetään rahastosta takuu, joka kattaa 60 prosenttia vakautetusta pääomasta. Takuun myöntämisestä perittävän maksun osuus on 2 prosenttia vakautetusta pääomasta. Takuuta ei makseta, jos yritys haetaan konkurssiin 18 kuukauden kuluessa takuun myöntämisestä. Jos yritys joutuu konkurssiin, rahaston takuu kattaa 60 prosenttia luotosta, joka yrityksellä on pankilta tullessaan maksukyvyttömäksi. Takuu maksetaan, kun perintämenettelyt alkavat. Pankit veloitetaan noudattamaan lainojen takaisinperimisessä asianmukaisia menettelyjä rahaston edun vaalimiseksi.

Rahastosta voidaan myöntää yrityksille myös korkotukea, jonka osuus on 4,5 prosenttia vakautetun velkapääoman vuosikorosta. Korkotuki voi olla enintään 40 prosenttia sopimuksen tekohetkellä voimassa olleesta viitekorosta.

Vakautuksen on katettava pienin seuraavista määristä:

- a) lyhytaikaiset velat 30. syyskuuta 1994
- b) edellisen talousarvion lyhytaikaiset velat
- c) edellisessä talousarviossa ilmoitettu yrityksen liikevaihto kymmenkertaisena.

Tuen myöntämisedellytyksenä on, että pysyvät rahoitusvarat ovat vakautuksen jälkeen vähintään 0,75 prosenttia aineellisesta ja aineettomasta käyttöomaisuudesta. Vakautettava pääoma ei missään tapauksessa saa olla suurempi kuin yrityksen liikevaihto kymmenkertaisena. Tapaukset, joissa vakautettava määrä on enemmän kuin 40 miljardia Italian liiraa (20 miljoonaa ecua), on ilmoitettava komissiolle EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

I.B. Osakaslainojen ja pääomasijoitusten takuut

Rahastosta voidaan myöntää lisäksi takuita enintään kymmenen vuoden osakaslainoille. Takuu kattaa enintään 60 prosenttia pankin tai muun laitoksen antaman lainan määrästä. Takuun myöntämisestä perittävä maksu on 1 prosentti lainasummasta. Takuuta ei makseta, jos yritys haetaan konkurssiin 30 kuukauden kuluessa lainan myöntämisestä. Pankki ja yritys voivat sopia lainan korosta vapaasti keskenään.

Rahastosta voidaan myöntää takuita myös julkisille tai yksityisille pääomasijoituksille pk-yrityksiin. Tämä ei kuitenkaan koske suoraan tai välillisesti valtionjohtoisten laitosten tekemiä pääomasijoituksia. Takuun myöntämisestä perittävä maksu on 0,75 prosenttia sijoitetusta pääomasta. Sijoituksen voi tehdä enintään viideksi vuodeksi.

II. ARVIOINTI

II.A. Takuut

Komissio pitää jäsenvaltion myöntämää takuuta valtiontukena, jos sitä ei ole myönnetty tavanomaisten markkinedellytysten mukaisesti. Takuu rinnastetaan tällöin korkotukeen, jota maksetaan taattavaa summaa vastaavalle lainalle.

Takuun arvo lasketaan alueellista tukea koskevista järjestelmistä annetun komission tiedonannon (EYVL C 31, 3.2.1979) liitteen 5 kohdassa esitettyjen perusteiden mukaisesti. Italian viranomaisten 27. marraskuuta 1997 päivätyssä kirjjeessään antamien tietojen perusteella ⁽¹⁾ takuiden nykyarvo on:

- velkojen vakautukseen myönnettävissä lainantakuissa 0,20 prosenttia
- osakaslainojen takuissa 1,20 prosenttia
- pääomasijoitusten takuissa 1,45 prosenttia.

⁽¹⁾ Viitekorke on 8,20 prosenttia. Jäsenvaltion maksama lainankorke samalta ajalta, jota käytetään perusteena määrättäessä viitekoron suuruutta, on 6 prosenttia. Siitä on vähennetty takuun myöntämisestä perittävä maksu. Maksu on velkojen vakautuksessa 2 prosenttia, osakaslainoissa 1 prosentti ja pääomasijoituksissa 0,75 prosenttia.

Rahastoista myönnettävät takuut ovat jäsenvaltion talousarviosta maksettavia etuuksia, jotka asettavat tuensaaajat kilpailijoitaan suotuisampaan asemaan. Tämä on omiaan vääristämään ja haittaamaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

Takuu voidaan maksaa kokonaisuudessaan takuunsaajayrityksen ilmoittautuessa maksukyvyttömäksi, sillä komissio katsoi, että kyseinen järjestelmä täyttää valtiontakuuta koskevan 5. huhtikuuta 1989 päivätyn komission kirjeen (SG(89) D/4328) edellytykset. Edellytysten mukaan komissio hyväksyy takuut ainoastaan, jos niiden maksamiseen liitetään sopimukseen perustuvia erityisehtoja, joissa voidaan muun muassa vaatia takuunsaajayhtiön hakemista konkurssiin tai muuta vastaavaa menettelyä. Tässä tapauksessa takuun maksamisen edellytyksenä on, että takuunsaajayritys on haettu konkurssiin. Lisäksi pankit veloitetaan noudattamaan lainojen takaisinperimisessä asianmukaisia menettelyjä rahaston edun turvaamiseksi.

II.A.a) *Velkojen vakautukseen myönnettävät takuut*

Mitä tulee korkotukeen, joka voi kasautua velkojen vakautukseen myönnettävien lainantakuiden kanssa, Italian viranomaisten 27. marraskuuta 1997 päivättyssä kirjeessään antamien tietojen mukaan korkotuen tukiekvivalentti on 12,9 prosenttia. Korkotuettuina lainoina myönnetyn tuen ja takuun tukiekvivalentin yhteenlaskettu osuus on 13,1 prosenttia. Jos on kyse vaikeuksissa olevasta yrityksestä, osuus voi kattaa koko sen määrän, jolle takuu on myönnetty (?).

Tuensaajayritysten velkojen vakautukseen on myönnetty lainan takuita, korkotukia tai molempia. Italian viranomaiset ovat kuitenkin korostaneet useaan otteeseen, että tuensaajayritykset ovat kannattavia yrityksiä.

Jos tuensaajayritykset ovat kannattavia yrityksiä, velkojen vakautukseen, myönnettäviä takuita ja korkotukia on komission mielestä pidettävä perustamissopimuksessa kiellettyinä toimintatukena, koska niiden ei voida katsoa edistävän maatalous- ja kalastusalan kehitystä yhteis-

(?) Komission tiedonanto jäsenvaltioille EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan sekä komission direktiivin 80/723/ETY 5 artiklan soveltamisesta tuotantoalalla toimiviin julkisiin yrityksiin (EYVL C 307, 13.11.1993, s. 3).

markkinoille soveltuvalla tavalla. Tällainen rahoitus ei ole perusteltua EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, koska se vääristää alan toimintaa.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella tukea voidaan myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille, sillä 20. toukokuuta 1995 tehdyn CIPEn päätöksen 28 kohdan mukaan vakautustukea voivat saada ainoastaan ne pk-yritykset, joilla on riittävän hyvät mahdollisuudet taloudelliseen elpymiseen. Tämä voidaan tulkita siten, että tuensaaajien taloudellinen tilanne voi olla epävakaa tuen myöntämishetkellä.

Pysyvien rahoitusvarojen on vakautuksen jälkeen oltava vähintään 0,75 prosenttia aineellisesta ja aineettomasta käyttöomaisuudesta (20. toukokuuta 1995 tehdyn CIPEn päätöksen 29 kohta). Tämän edellytyksen täyttymistä ei vaadita tuen myöntämishetkellä, vaan sen on täytyttävä vasta velkojen vakautuksen jälkeen. Myös tämä voidaan tulkita siten, että tukea voidaan myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille, jotka voivat saavuttaa tyydyttävän taloudellisen tasapainon vain, jos vakautustoimi toteutetaan.

Jos otetaan huomioon vaikeudet, joissa tuensaajayritykset voivat olla, toimenpiteet on tutkittava vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen (EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2) 3.1 kohdan perusteella. Perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitetuilla aloilla nämä suuntaviivat korvaavat vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevat yhteisön edelliset suuntaviivat (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12) 1. tammikuuta 1998 alkaen.

Edellisten suuntaviivojen (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 2, 2.2 kohta) mukaan jäsenvaltio saattoi vaihtoehtoisesti soveltaa yksittäisiin tuensaaajiin erityisesti maataloutta koskevia määräyksiä, jos oli kyse perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitetuista aloista. Tämä vaihtoehto ei ole ollut voimassa 1. tammikuuta 1998 jälkeen (uusien suuntaviivojen 4.4 kohta, EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2).

Mitä siihen tulee, voidaanko velkojen vakautustoimenpiteitä soveltaa kalastus- ja vesiviljelyalalla, Italian viranomaiset vakuuttivat 18. helmikuuta 1998 päivättyssä kirjeessään toimenpiteiden olevan erityisesti maataloutta koskevien määräysten mukaisia. Määräykset eivät kuitenkaan ole olleet voimassa 1. tammikuuta 1998 jälkeen, kuten edellä todettiin.

Tämän vuoksi sekä maatalous- että kalastusalailla toteutetut velkojen vakautustoimenpiteet arvioitiin vaikeuksissa olevien yritysten pelastamista koskevien määräysten perusteella, jotka ovat vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevilla yhteisön suuntaviivoissa (EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2, 3.1 kohta).

Suuntaviivojen mukaan pelastustuen on täytettävä seuraavat edellytykset:

- tuki on luottotakuu tai markkinakorkoisina luottoina annettava rahoitukseen liittyvä tuki,
- tuki rajoittuu määrältään sellaiseksi, että yritys voi toimia (esimerkiksi kattaa palkkakustannukset ja ruutiinhankinnat),
- tuki maksetaan ainoastaan tarvittavan ja toteuttamiskelpoisen tervehdyttämissuunnitelman laatimiseksi tarvittavan ajan (yleensä enintään kuusi kuukautta),
- tuki on perusteltua vakavien yhteiskunnallisten ongelmien vuoksi eikä muuta jäsenvaltioiden välistä maatalouden ja teollisuuden tilannetta.

Tässä tapauksessa kaikki edellytykset eivät täyty. Korkotukena myönnettyä tukea ei makseta takaisin. Italian viranomaiset eivät myöskään ole toimittaneet tietoja, joiden perusteella voitaisiin tarkistaa, rajoittuuko tuki määrältään sellaiseksi, että tuensaajayritykset voivat toimia.

Pelastustuen myöntämisedellytyksenä on lisäksi, että tuki on maksettava ainoastaan tarvittavan ja toteuttamiskelpoisen tervehdyttämissuunnitelman laatimiseksi tarvittavaksi ajaksi (yleensä enintään kuusi kuukautta). Tämäkään edellytys ei täyty, sillä vakautustoimen on kestävä vähintään kuusi vuotta, eikä tuen myöntäminen liity mihinkään tervehdyttämistoimeen. Tuensaajayrityksen kannattavuuteen liittyy ainoastaan kaksi ehtoa. Takuuta ei ensinnäkään voida maksaa, jos yritys haetaan konkurssiin takuun myöntämistä seuraavien 18 kuukauden kuluessa. Toiseksi tuensaajayrityksen pysyvien rahoitusvarojen on vakautuksen jälkeen oltava vähintään 0,75 prosenttia aineellisesta ja aineettomasta käyttöomaisuudesta.

Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön nykyisten suuntaviivojen (EYVL C 283, 19.9.1997, s. 2, 3.2 kohta) 3.2 kohdassa määrätään vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistuksesta. Määräystä ei kuitenkaan voida ottaa huomioon, koska mitään rakenneuudistussuunnitelmaa ei ole tehty. Tuensaajayritykset eivät ole osallistuneet rahoitukseen omilla varoillaan eikä tuotantokapasiteettia ole supistettu.

Komissio epäilee menettelyn tässä vaiheessa ilmenneiden seikkojen perusteella, voidaanko kyseisten tukien katsoa edistävän maatalous- ja kalastusalan kehitystä yhteismarkkinoille soveltuvalla tavalla, koska ne voivat häiritä kyseisten alojen toimintaa. Rahoitus on myönnetty perusteettomasti ja se voi olla toimintatukea, joka ei ole 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti perusteltua, ja joka perustamissopimuksessa kielletään.

Tämän vuoksi komissio on päättänyt aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyn 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälän, sen soveltamissääntöjen (10. toukokuuta 1995 tehty CIPEn päätös) ja niitä koskevien muutosten osalta. Menettely koskee velkojen vakautustoimia, joita perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitetuilla aloilla (maatalous, kalastus ja vesiviljely) on sovellettu sellaisten yritysten hyväksi, jotka eivät ole taloudellisissa vaikeuksissa. Menettely koskee myös taloudellisissa vaikeuksissa olevien tuensaajayritysten hyväksi toteutettuja toimenpiteitä, koska ne eivät ole vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevilla yhteisön suuntaviivoissa (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12, 3.1 kohta) tarkoitettujen vaikeuksissa olevien yritysten pelastustukia koskevien yhteisön määräysten mukaisia.

II.A.b) *Takuut pankkien osakaslainoille ja julkisten tai yksityisten sijoittajien pääomasijoituksille pk-yrityksiin*

Toimenpiteisiin sisältyy myös takuita, joita myönnetään osakaslainoille ja yrityksiin tehtäville julkisille ja yksityisille pääomasijoituksille. Osakaslainojen takuut ovat velkojen vakautustoimenpiteiden kanssa vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Sen sijaan julkisten tai yksityisten pääomasijoitusten takuut voivat kasautua velkojen vakautustoimenpiteiden kanssa. Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan osakaslainojen takuita ja pk-yrityksiin teh-

täviin julkisiin tai yksityisiin pääomasijoituksiin tarkoitettuja takuita myönnetään sekä vaikeuksissa oleville että muille yrityksille.

Julkisten pääomasijoitusten takuut ja julkiset pääomasijoitukset on arvioitava kilpailusääntöjen perusteella. Julkiset pääomasijoitukset voivat sisältää tukea, jos niitä ei tehdä samoilla edellytyksillä kuin yksityisiä investointeja. Tämä on todennäköistä varsinkin, jos sijoitus tehdään vaikeuksissa oleviin yrityksiin tai jos sijoitetun pääoman todennäköinen tuotto on tavanomaista tuottoastetta huonompi ⁽³⁾.

Edellä II A kohdassa esitetyistä syistä osakaslainojen takuut ja yrityksiin tehtävien julkisten tai yksityisten pääomasijoitusten takuut ovat perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea. Tukiosa muodostuu lainojen korkotuesta ja taatuista pääomasijoituksista. Jos on kyse vaikeuksissa olevasta yrityksestä, tuen intensiteetti voi olla 100 prosenttia takuun kattamasta summasta ⁽⁴⁾.

Kyseisen 10. toukokuuta 1995 tehdyn CIPEn päätöksen 20 kohdassa tarkoitettujen osakaslainojen ja pk-yrityksiin tehtyjen julkisten tai yksityisten pääomasijoitusten valtiontakuut voidaan yleensä sallia perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitetuilla aloilla, jos tuensaajayritykset eivät ole vaikeuksissa. Edellytyksenä on, että tuki on tarkoitettu yksinomaan investointeihin ja että asiaankuuluvia yhteisön edellytyksiä ja rajoituksia noudatetaan. Maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä koskeissa investoinneissa on noudatettava maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan investointeihin liittyviä valtiontukia koskevia suuntaviivoja (EYVL C 29, 2.2.1996). Maataloustuotantoa koskevista investoinneista ja niissä toimenpiteistä, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 950/97 (EYVL L 142, 2.6.1997) 8 artiklan 4 kohdan, 25 ja 26 artiklan tai 29 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, tuen osuus kokonaisinvestoinneista saa olla 35 prosenttia (75 prosenttia asetuksen (EY) N:o 950/97 22–25 artiklassa tarkoitetuilla epäsuotuisilla alueilla). Kalastusalan investointeihin sovelletaan kalastus- ja vesiviljelyalan kansallisten tukien tutkimuksesta annettuja suuntaviivoja (EYVL C 100, 27.3.1997, s. 12) ja 21 päivänä joulukuuta 1993 annettua asetusta (ETY) N:o 3699/93 (EYVL L 346, 31.12.1993, s. 1).

⁽³⁾ Katso alaviite 2.

⁽⁴⁾ Katso alaviite 2.

Jos osakaslainan takuuna tai muuhun kuin vaikeuksissa olevaan yritykseen tehtävän pääomasijoituksen takuuna myönnettyä valtiontukea ei ole tarkoitettu investointeihin, sitä pidetään toimintatukena, joka ei ole 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti perusteltua, ja joka perustamissopimuksessa kielletään.

Komissio pyysi 5. elokuuta 1997 päivätyin teleksin N:o 31756 5 kohdassa (kalastusalan osalta 19. syyskuuta 1997 päivätyin teleksin N:o 14/3786 3 kohdassa) Italian viranomaisia:

— vahvistamaan, että edellä tarkoitettujen julkisten pääomasijoitusten ja valtiontakuun on tarkoitettu yksinomaan investointien tekemiseen,

— vahvistamaan, että kyseisiä tukimuotoja koskeissa määräyksissä asetettuja edellytyksiä, enimmäismääriä ja rajoituksia noudatetaan sovellettaessa jompaakumpaa tai kumpaakin edellä tarkoitettua toimenpidettä maatalous- tai kalastustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen,

— täsmentämään, koskevatko investointeihin tarkoitettujen pääomasijoitusten yksinomaan maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen aloja vai koskevatko ne myös maataloustuotantoa.

Italian viranomaiset vastasivat 27. marraskuuta 1997 päivätyssä kirjeessä (kalastusalan osalta 18. helmikuuta 1998 päivätyssä kirjeessä), että kyseinen tukijärjestelmä ei koske 5. elokuuta 1997 päivätyin komission teleksin 5 kohdassa (kalastusalan osalta 19. syyskuuta 1997 lähetettyin teleksin 3 kohdassa) tarkoitettuja tilanteita.

Italian viranomaisten toimittamista tiedoista ei voida päätellä, että julkisten tai yksityisten osakaslainojen valtiontakuuta tai yrityksiin tehtävien julkisten tai yksityisten pääomasijoitusten valtiontakuuta ei sovelleta maatalous- ja kalastusosalalla tai että niitä sovelletaan kyseisillä aloilla, mutta komission vakiintuneen käytännön mukaisia edellytyksiä ja rajoituksia ja edellä tarkoitettuja yhteisön määräyksiä ei noudateta.

Italian viranomaiset ilmoittivat 27. marraskuuta 1997 ja 18. helmikuuta 1998 päivätyissä kirjeissään, että kyseinen velkojen vakautusjärjestelmä ei ole liittynyt eikä tule liittymään investointien tekemiseen. Koska pääomasijoitukset voivat kasautua samassa tarkoituksessa toteutettavien velkojen vakautustoimien kanssa, on syytä epäillä, onko pääomasijoitusten takuut myönnetty edellä tarkoitettujen yhteisön määräysten mukaisesti.

Italian viranomaisten toimittamien tietojen perusteella komissio epäilee, onko kyseisten toimenpiteiden soveltaminen maatalous- ja kalastusalalla perusteltua. Komission mielestä toimenpiteet ovat toimintatukea, joka ei ole 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti perusteltua ja joka perustamissopimuksessa kielletään.

Edellä olevan perusteella komissio päätti aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn osakaslainojen sekä julkisten ja yksityisten pääomasijoitusten takuita koskevan 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälän, sen soveltamissääntöjen (10. toukokuuta 1995 tehty CIPEn päätös) ja niiden muutosten osalta. Vaikuttaa siltä, että toimenpiteet eivät ole liitteessä II tarkoitetuilla aloilla sovellettavien erityisten määräysten ja yhteisön säännösten mukaisia, jos ne koskevat muita kuin vaikeuksissa olevia yrityksiä.

Vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettäviin osakaslainojen tai julkisten tai yksityisten pääomasijoitusten takuihin pätevät samat huomiot ja johtopäätökset kuin edellä II.A.a) kohdassa esitettiin.

Komissio päätti aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn osakaslainojen sekä julkisten ja yksityisten pääomasijoitusten takuita koskevan 8. elokuuta 1995 annetun lain N:o 341 2 pykälän, sen soveltamissääntöjen (10. toukokuuta 1995 tehty CIPEn päätös) ja niiden muutosten osalta. Toimenpiteet eivät ole vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12, 3.1 kohta) tarkoitettujen, yritysten pelastamiseen myönnettäviä tukia koskevien yhteisön määräysten mukaisia, jos ne kasautuvat velkojen vakautustoimien kanssa tai jos ne ovat niiden kanssa vaihtoehtoisia

toimenpiteitä, mutta koskevat myös vaikeuksissa olevia yrityksiä (katso edellä II.A.a) kohdan arviointi).

CIPEn päätöksen 18 kohdan mukaan rahastosta ei voida myöntää takuita suoraan tai välillisesti valtionjohtojen yhtiöiden tekemille pääomasijoituksille.

Italian viranomaisten ilmoittamiin muutoksiin sisältyi seuraavaa (10. toukokuuta 1995 tehdyn CIPEn päätöksen julkisia pääomasijoituksia koskeva 20 kohta):

'[...] Myös julkinen holdingyhtiö RIBS Spa voi lain N:o 662/96 nojalla osallistua osakepääoman korottamiseen maatalouteen liittyvän teollisuuden alalla, kunhan toteutetuista toimista ja niiden kulusta annetaan vuosittain kertomus maatalousministeriölle, joka toimittaa sen CIPElle'.

Komissio pyysi Italian viranomaisilta selvitystä tämän muutoksen vaikutuksesta RIBS Span kautta tehtyihin julkisiin pääomasijoituksiin. Italian viranomaiset ilmoittivat 18. helmikuuta 1998 päivätyssä kirjeessään, että näihin toimiin ei myönnetä takuita rahastosta ja että ne toteutetaan tavanomaisissa markkinaedellytyksissä lain N:o 662/97 mukaisesti.

Ensimmäisen väitteen mukaan kyseisestä rahastosta ei myönnetä takuita RIBS Span tekemille pääomasijoituksille. Komission mielestä kyseisen asiakirjan 20 kohdan viittaus RIBS Span toimintaan on kuitenkin ristiriidassa asiakirjan aiempien määräysten kanssa.

Italian viranomaiset väittävät lisäksi, että RIBS Span toimet eivät ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio viittaa teleksiin, jonka se lähetti 2. maaliskuuta 1997 vastauksena Italian viranomaisten lain N:o 662/96 (laki vuoden 1997 talousarviosta) 2 pykälän 132 momenttia koskevaan tiedonantoon. Siinä komissio toteaa seuraavaa:

[...] tässä vaiheessa komission käytettävissä olevien tietojen perusteella perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamista niihin tapauksiin, joihin kyseistä määräystä on sovellettu, ei voida sulkea pois,

niihin tapauksiin, joihin määräystä on sovellettu, sisältyvien mahdollisten tukiosien soveltuvuus yhteismarkkinoille voidaan arvioida vain, jos saadaan tarkempia tietoja yhteen tai useampaan tapaukseen (yksittäiseen tapaukseen tai järjestelmään) sovelletuista edellytyksistä,

edellä tarkoitettussa komission tiedonannossa määritellään tiedot, jotka jäsenvaltio on velvollinen toimittamaan komissiolle jokaisesta tapauksesta, johon määräystä on sovellettu (perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukainen ilmoitus, edellä tarkoitettun tiedonannon^(*) 4.2 kohdan mukainen jälkikäteisilmoitus ja sen 4.4 kohdan mukainen ennakoilmoitus).

Lain N:o 663/96 2 pykälän 132 momentissa ei säädetä lainkaan välittömästi sovellettavista toimista, vaan toimia voidaan soveltaa vasta, kun on annettu muita määräyksiä soveltamisalasta ja soveltamisedellytyksistä. Tämän vuoksi Italian pysyvän edustuston 7. maaliskuuta 1997 toimittamaa tuki-ilmoitusta ei toistaiseksi ole viety tukirekisteriin. Italian viranomaisia pyydetään ilmoittamaan komissiolle kaikki tämän päivämäärän jälkeen annetut pykälän soveltamissäännöt.⁷

Italian viranomaiset eivät ole ilmoittaneet tietoja. Sen vuoksi komissio pyytää Italian viranomaisia täsmentämään, onko lain N:o 662/97 2 pykälän 132 momentin soveltamissäännöt annettu. Jos näin on tehty, ne on toimitettava komissiolle, kuten 20. maaliskuuta 1997 päivätyssä teleksissä pyydettiin.

Komissio pyytää Italiaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun menettelyn mukaisesti esittämään huomautuksensa ja toimittamaan komissiolle toimenpiteiden arviointiin tarvittavat tiedot kuukauden kuluessa tämän asiakirjan vastaanottamispäivästä. Komissio pyytää Italian viranomaisia toimittamaan mahdollisille tuensaajille jäljennöksen tästä kirjeestä.

(*) Komission tiedonanto valtion sijoittamista pääomapanoksista (EY:n tiedote 9/1984).

Komissio muistuttaa Italian viranomaisia EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan lykkäävästä vaikutuksesta ja pyytää niitä huomioimaan kaikille jäsenvaltioille osoitetun 22. helmikuuta 1995 päivätyyn kirjeeseen, jonka mukaan tuensaaja voi joutua palauttamaan laittomasti myönnetyn tuen ja/tai tuensaajalta voidaan evätä sellaisten kansallisten toimenpiteiden aiheuttamien menojen maksaminen EMOTR:n talousarviosta, joilla on suora vaikutus yhteisön toimenpiteisiin. Näissä toimenpiteissä noudatetaan kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä. Mahdollinen korko on alueellisten tukien vahvistamisessa käytetty viitekorko. Se lasketaan päivästä, jona laiton tuki on myönnetty.

Komissio ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille ja muille, joita asia koskee, julkaisemalla tämän kirjeen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Lisäksi komissio julkaisee siitä ilmoituksen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden ETA-täydennysosassa niitä ETA-sopimuksen allekirjoittajavaltioissa olevia osapuolia varten, joita asia koskee. Komissio lähettää jäljennöksen tästä kirjeestä myös EFTAn valvontaviranomaisille. Niitä, joita asia koskee, pyydetään esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa tämän asiakirjan julkaisemispäivästä.

Jos kirjeessä on luottamuksellisia tietoja, joita ei saa julkaista, Italiaa kehoitetaan ilmoittamaan siitä komissiolle 15 työpäivän kuluessa tämän kirjeen vastaanottamispäivästä. Jos komissiolle ei toimiteta perusteltua pyyntöä asiasta määräaikaan mennessä, se katsoo Italian hyväksyneen kirjeen julkaisemisen sellaisenaan. Pyyntö ja komission pyytämät tiedot on lähetettävä kirjattuna kirjeenä tai faksilla osoitteeseen:

Euroopan komissio
Maatalouden pääosasto
Osasto VI B.I
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles/Brussel
Faksi: (32-2) 296 21 51⁷

Komissio pyytää jäsenvaltioita ja muita, joita asia koskee, lähettämään komissiolle huomautuksensa kyseisistä toimista kuukauden kuluessa tämän kirjeen julkaisemispäivästä osoitteeseen:

Euroopan komissio
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles/Brussel

Huomautukset toimitetaan Italian hallitukselle.